

*Мельник І.О.,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
2 курсу ННІ №1 НАВС,
Бухтіярова І.Г.,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного
управління та адміністрування НАВС*

ЕТИКА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Державна служба України тісно пов'язана з складовою українського суспільства й формується під впливом цінностей, звичаїв та духовних орієнтирів. Модель поведінки в значній мірі укладається та підтримується традиціями відносин народу та влади, їх взаємодією, поширеним розумінням співставлення особистості, суспільства та держави.

Для ефективного виконання завдань покладених на державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування на сьогоднішній день недостатньо бути професійно підготовленим працівником, мати знання, навички та досвід роботи, необхідне уміння комунікації з людьми та не допускати перевищення службових повноважень, а це можливо лише за умови постійного дотримання правил етичної поведінки, наявності в чиновників етичних переконань, розуміння етичних принципів, вимог і здатності до добросовісної службової поведінки.

Розвиток етичної культури державних службовців наряду залежить від правосвідомості та правової культури громадян [1].

Джерелами професійної етики є ціннісно-нормативні засади визначені Конституцією України. Етичні стандарти професійної діяльності закріплені в Законі України «Про державну службу», «Загальних правилах поведінки державного службовця», низці указів Президента України. В

сукупності ці документи визначають моральні цінності суспільства та етичні вимоги до діяльності державного службовця.

Важливу роль у становленні державної служби відіграє мотиваційний ресурс державного службовця, найважливішою частиною якого є моральні переконання і принципи поведінки, характерні для державних службовців як особливої соціальної групи.

Вдосконалення етики публічних службовців завжди актуальне. Вона визначається потребою у вивченні етики державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування як одного з найважливіших чинників, що впливають на ефективність роботи державної служби. Низький етичний рівень – одна з головних проблем в процесі модернізації традиційного суспільства [2].

Згідно з правилами держслужбовці чесно служать державі та суспільству. Це означає забезпечення державних інтересів під час виконання завдань поставлених державою; позитивного іміджу держави.

Вони керуються принципами добропорядності, що передбачають спрямованість дій на захист суспільних інтересів, пріоритетності загального блага громадян над особистими, приватними або корпоративними, неприпустимість використання державного майна в особистих цілях, недопустимість використання державного майна в особистих цілях та інтересах, нерозголошення і використання конфіденційної інформації.

Принцип лояльності означає сумлінність щодо виконання рішень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів та державного органу, в якому працює державний службовець незалежно від своїх поглядів та переконань. Обов'язковою є політична нейтральність, яка означає недопущення впливу політичних інтересів на дії і рішення державного службовця [3].

Також невід'ємними принципами є прозорості та підзвітності. Повинен вестися облік фактів використання транспортних засобів, майна, інших матеріальних і нематеріальних активів, наданих за рахунок фізичних або юридичних осіб в службових цілях.

Принцип добросовісності означає сумлінне, чесне і професійне виконання своїх обов'язків, прояву творчих здібностей та ініціативи; підвищення своєї компетенції; недопущення ухилення від прийняття рішень і відповідальності за свої вчинки і дії.

Важливим є принцип забезпечення рівного доступу до державної служби, він забороняє всі форми та прояви дискримінації, відсутності необґрунтованих обмежень або переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження [4].

Під час прийняття на службу особа ознайомлюється з цими правилами та зобов'язується дотримуватись у подальшій роботі. За порушення цих правил, державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування несуть дисциплінарну відповідальність згідно із законом.

Зарубіжна практика принципово наголошує на «служінні народу», що сприяє виконанню посадових обов'язків в інтересах народу, а не в інтересах держави чи окремих осіб.

Інститут етики державних службовців у країнах Західної Європи є особливим елементом системи державно управління, який являє собою структуру, що поєднує різні способи регулювання поведінки державних службовців – політичне, правове, економічне та власне етичне. Її інституції забезпечують відбір кадрів за морально-професійними якостями, етичну підготовку контроль і заохочення моральної діяльності, захист прав і свобод державного службовця. Будь-яка реформа у системі професійної етики є питанням політичної волі вищого керівництва держави, що виявляється в

прийнятті конкретних рішень, спрямованих на довготривалі результати.

Для того, щоб вдосконалити етику державних службовців необхідно створити Етичний кодекс, дотримання якого, зобов'язуються всі посадові особи. Необхідно запозичувати іноземний досвід та залучати громадськість; створити державний орган, який займався б управлінням адміністративною етикою [5].

Отже, етика визначає службову культуру державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, дозволяє оцінити рівень виконання посадових обов'язків і дотримання вимог служби. Дає можливість забезпечити належний рівень поведінки учасників публічного управління.

Етична культура державного службовця визначає певний тип взаємовідносин і відіграє значиму роль у забезпеченні шанобливого ставлення службовця до інших осіб. Вона є частиною його правосвідомості та правової культури і дотримання етичної культури стає одним з найважливіших службових завдань.

Література:

1. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/ed20151210#Text>.
2. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16/ed20160805#Text>.
3. Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління: Монографія. — Т.: Вид-во АСТОН, 2007. С. 400.
4. Бухтіярова І.Г., Осіпова Я.О. Адміністративно-правова характеристика сумісництва в публічній службі.

Часопис Київського університету права. 2021. Випуск 4. С. 75-79. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2021.14>

5. Prudyus, L. V. (2016). Європейські стандарти доброчесної державної служби. Аспекти публічного управління, 4(8), 65-74. <https://doi.org/10.15421/151642>.

Натуріна М.О.,

студентка 3 курсу ННІ №3 НАВС,

Волох О.К.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

На сьогоднішній день складовою частиною євроінтеграційного процесу є адаптація законодавства України до законодавства ЄС, яке передбачає прийняття правових стандартів, серед яких важливе місце посідають стандарти адміністративного судочинства. Тому саме досвід країн Європи є необхідним для захисту прав і свобод громадян нашої держави. Деякі аспекти міжнародних стандартів здійснення адміністративного судочинства були предметом досліджень Ю.Б. Дмитрова, Ю.С. Педька, В.С. Стефанюка, І.Б. Коліушка, Р.О. Куйбіди та інших.

За свідченням фахівців у галузі порівняльного правознавства, українське право, яке раніше належало до родини соціалістичного права, зближується з романо-германською правовою сім'єю. Поштовхом до такого зближення в контексті розвитку законодавства про адміністративне судочинство зможе розглядатися ухвалення в липні 2005 року Кодексу адміністративного судочинства